

ISMA INFORMĀCIJAS
SISTĒMU
MENEDŽMENTA
ANNO 1994 AUGSTSKOLA

ISMA University of Applied Sciences

Scientific and pedagogical internship

**TRAINING LEGAL PROFESSIONALS
FOLLOWING EUROPEAN STANDARDS**

November 4 – December 15, 2024

**Riga,
the Republic of Latvia
2024**

CONTENTS

Щодо окремих аспектів підготовки українських фахівців у сфері права в умовах євроінтеграційних процесів Булгакова Ю. М.	5
Деякі аспекти підготовки фахівців у сфері оподаткування в умовах сьогодення Вац О. І.	9
Поєднання теоретичного та практичного навчання у підготовці майбутніх поліцейських Ващенко С. С.	14
Історико-правові компоненти підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Міжнародне право» в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна Гавриленко О. А.	18
Теоретичні засади використання навчальних ділових ігор у процесі професійної підготовки майбутніх юристів Геєць І. В.	23
До питання викладання права ЄС щодо захисту персональних даних в юридичній освіті України Городиський І. М.	27
Кращі практики методики викладання цивільного процесу в країнах Європейського Союзу Жукевич І. В.	33
Проблемні аспекти підготовки фахівців у сфері права відповідно до стандартів ЄС: на прикладі теорії держави і права Зварич Р. В.	37
До питання вдосконалення підготовки персоналу органів та установ Державної кримінально-виконавчої служби України Зливко С. В.	41
Організація навчання представників органів кримінальної юстиції сучасним процесуально-цифровим компетентностям Каланча І. Г.	45
Вплив концепції людиноцентризму на вдосконалення дисципліни «Адміністративне право» в сучасних умовах Крайній П. І.	51

Концепція розвитку та європеїзація вищої юридичної освіти в Україні	
Криворучко В. О.	56
Формування рівнів правосвідомості у студентів-правників під час навчання	
Митрофанов І. І.	61
Здійснення права на вищу освіту в умовах війни	
Наконечна А. М.	67
Щодо можливості використання штучного інтелекту при підготовці здобувачів вищої юридичної освіти	
Роговенко О. В.	72
Інноваційні методи викладання дисципліни: актуальні проблеми конституційного права України	
Синицин П. М.	75
Використання судової практики під час викладання навчальної дисципліни «Кримінальний процес України»	
Топорецька З. М., Важинський В. М.	79
Деякі питання оновлення програми навчальної дисципліни «Адміністративне право» у світлі європейської та євроатлантичної інтеграції України	
Федчишин С. А.	85
Роль служби охорони праці в умовах воєнного стану. Особливості підготовки спеціалістів. Юридична освіта	
Чернега Р. Т.	90
Підвищення якості викладання дисципліни «Корпоративне право» в умовах дистанційного навчання	
Щербакова Н. В.	96
До питання особливості викладання дисципліни «Адміністративна відповідальність» з урахуванням практики Європейського суду з прав людини, міжнародного та європейського права з одночасним дотриманням національних конституційних стандартів	
Яковенко Є. О.	107

ВПЛИВ КОНЦЕПЦІЇ ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМУ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО» В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Крайній П. І.

кандидат юридичних наук,

*доцент кафедри публічного права юридичного факультету
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Адміністративне право як навчальна дисципліна традиційно займає важливе місце серед блоку нормативних курсів що викладаються у закладах вищої освіти України. З однієї сторони його викладання є суттєвою умовою формування у майбутніх правників власне сучасного теоретичного та практичного аспекту що стосується джерел адміністративного права, переліку суб'єктів та їх правового статусу, особливостей діяльності окремих органів публічної влади, виокремлення публічної служби та її особливостей, організаційних та правових засад електронного врядування, загальних аспектів адміністративно-деліктного права тощо.

На сьогоднішній день ми відзначаємо суттєвий вплив відповідних освітніх проєктів що реалізуються окремими правничими школами задля максимальної гармонізації у викладанні адміністративного права з врахуванням європейського досвіду. Відповідна тенденція значно посилилась з початком гострої фази російсько-української війни та вимагає як від центральної влади так й від правничих шкіл максимально швидкого реагування на такі процеси. Настав той час коли ми боремось за те аби майбутній абітурієнт, бакалавр чи магістр права отримав необхідну підготовку для свого майбутнього професійного становлення. В цьому сенсі досвід європейських країн говорить

про те що окрім студентоцентризму має бути присутнім якісний освітній фактор в частині формування та викладання навчальної дисципліни.

Адміністративне право було однією із перших галузей публічного права у якій корифеї вітчизняної адміністративістики сформували власне необхідну світоглядну основу яка його розвиток. З іншої сторони на розвиток даної дисципліни вплинуло й визначення європоцентричного поступу нашої держави який також вплинув на формування власне цієї галузі публічного права та навчальної дисципліни. Окрім цього, визначальним фактором який дозволив за відносно короткий проміжок часу врахувати позитивну практику європейських країн у забезпеченні як формування публічного права так й викладання таких навчальних дисциплін. На нашу думку адміністративне право у європейському просторі ґрунтується на людиноцентристській парадигмі. Зважаючи на її складну природу можемо зазначити що її квінтесенція зводиться до того що публічна влада здійснюється не задля забезпечення свого функціонування а задля створення необхідних умов забезпечення реалізації та захисту прав і свобод окремого індивіда. Відповідне положення відображено у ст. 3 Конституції України [1]. Позаяк відповідна конституційна норма знайшла відображення у тексті Основного Закону у 1996 р. вже у ХХІ столітті існувало чимало поглядів які озвучували протилежні думки щодо місця та ролі адміністративного права. Переважно вони вказували на тому що дана галузь права, а відповідно — навчальна дисципліна врегульовують публічно-правові відносини лише задля забезпечення функціонування органів влади та адміністративно-деліктних правовідносин.

В даному контексті слушною видається думка Р.О. Гаврилюк та П.С. Пацурківського які на прикладі змін у податкового права доволі чітко сформулювали спільний добуток який демонструє

відмінність людиноцентризму та позитивізму. Так, вказані два підходи є «опорами» які забезпечують легітимізацію врегулювання суспільних відносин у податковій сфері. Водночас кожен із цих підходів пропонує вирішення такого завдання по-різному. Перший визначає право людини на податки як укорінене явище у її бутті між собі подібними під час обміну публічними благами. Це призводить до того що держава залучається виключно задля реалізації такого права. Юридичний позитивізм же визначає процедурну складову оподаткування у формі ліберального податкового права. Демократичний податковий процес є необхідною складовою саме раціонального оподаткування [2, с. 21–22].

Таке протистояння двох наукових підходів триватиме й надалі. Але очевидним є той факт що дисципліна «Адміністративне право» в українських правничих вишах, в загальному, увібрала у себе важливі положення тих нормативних положень які відображені у Концепції адміністративної реформи України яку затверджено Указом Президента України від 22.07.1998 р. № 180 [3]. Вказаним документом деталізувалось конституційне положення про цінність людини як ключового суб'єкта на якого спрямовує свою діяльність публічна влада.

Як вказує В.К. Колпаков документом визначено стратегічні напрямки наукового пошуку у сфері адміністративного права які б дозволили сформулювати «...нову ідеологію функціонування виконавчої влади і місцевого самоврядування як діяльність щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг). Крім іншого, документом обґрунтовувалось відокремлення державного управління та іншої управлінської діяльності та детермінувалась суттєва зміна предмету адміністративного права щодо відносин адміністративного судочинства, адміністративної відповідальності, адміністративних послуг [4, с. 91]. Таке узагальнення є важливим з огляду на те що на сьогоднішній день підручники які

формують відповідні навчальні програми за відповідними програмами з дисципліни «Адміністративне право» приділяють увагу публічному врядуванню, публічним та адміністративним послугам, адміністративній відповідальності. Це знаменувало початок нового етапу викладання вказаної дисципліни яка відмовилась від радянської концепції яка пропонувала розуміти адміністративне право виключно як галузь яка зосереджувала свою увагу на забезпеченні державно-управлінських відносин.

Оскільки вивчення дисципліни «Адміністративне право» відбувається на бакалаврському рівні має значення також й те що відповідні стандарти вищої освіти теж увібрали в себе положення які стосуються людиноцентризму. Наприклад, Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право затверджений та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 644 визначив об'єктом вивчення право як явище соціальне, а його вивчення здійснюватиметься на сформованих правами та свободами людини правових доктринах, принципах та цінностях. Саме така філософія вивчення права спрямовується на досягнення однієї цілі: «... набуття здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері права з розумінням природи і змісту основних правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин» [4].

З огляду на активні зміни які відбуваються у сфері адміністративного права які обумовлені теоретичними та практичними аспектами відповідність робочих програм з дисципліни «Адміністративне право» стандарту вищої освіти є вкрай необхідним.

Література:

1. Конституція України: від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 18.10.2024).
2. Гаврилюк Р., Пацурківський П. Розумність податкового права Європейського Союзу. *Ерліхівський журнал*. 2024. № 8. С. 19–31. URL: <https://doi.org/10.32782/ehrlichsjournal-2024-8.03> (date of access: 18.10.2024).
3. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 № 810/98: станом на 28 трав. 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98#Text> (дата звернення: 18.10.2024).
4. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. *Освіта.UA*. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/87071/#google_vignette (дата звернення: 18.10.2024).